

PARAMA KARTŲ KAITAI LIETUVOS ŽEMĖS ŪKYJE

PAGAL LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO IR
KAIMO PLĖTROS 2023–2027 m.
STRATEGINĮ PLANĄ

**VILNIUS
2022**

Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano prioritetai – tvari šalies žemės ir maisto ūkio plėtra, didinant sektoriaus pridėtinę vertę ir konkurencingumą, remiant perspektyvių ūkių, ypač smulkiųjų ir vidutinių, pajamas bei inovacijas, kartų kaitą, kuriant gyvybingą ūkininkavimui ir verslui patrauklų kaimą ir prisidedant prie aplinkos ir klimato tikslų įgyvendinimo.

Užtikrinant kartų kaitą pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą, jaunimui ir norintiems kurtis kaimo regionuose sudarytos sąlygos užsiimti norima veikla ir iš jos gauti pakankamas pajamas.

Leidinyje „Parama kartų kaitai Lietuvos žemės ūkyje“ pristatomos jaunesiems ūkininkams aktualios paramos galimybės.

TURINYS

Kartų kaitos svarba, užtikrinant Lietuvos žemės ūkio sektoriaus tvarumą	2
Parama kartų kaitai pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginį planą	5
Kokie bendrieji reikalavimai keliami jaunajam ūkininkui	6
Ką verta žinoti jauniems ūkininkams apie skiriamas tiesiogines išmokas	7
Ką verta žinoti jauniems ūkininkams apie paramą įsikūrimui ir investicijoms	16

Kartų kaitos svarba, užtikrinant Lietuvos žemės ūkio sektoriaus tvarumą

Lietuvoje, kaip ir kitose ES šalyse, didėja ūkių valdytojų vidutinis amžius. Daugiau kaip pusę jų yra 55 metų ir vyresni.

Viena svariausių priežasčių, dėl kurių jauni žmonės nesirenka žemės ūkio veiklos, – jiems ūkininkavimas nėra patrauklus, nes:

Palyginti su kitomis veiklomis, yra santykinai žemesnės pajamos (ypač mažų ir vidutinių ūkių, kurių tarp jaunųjų valdų valdytojų yra absoliuti dauguma);

Didesnės veiklos rizikos;

Griežtėjantys reikalavimai, susiję su gamtos ir gyvūnų apsauga bei maisto kokybės standartais;

Kaimo vietovėse trūksta būtinų paslaugų, jauniems žmonėms užtikrinančių pilnavertį gyvenimą;

Trūksta lėšų, reikalingų naujai veiklai pradėti;

Trūksta žemės, dėl ko ribojamas tiek naujų ūkininkų atėjimas, tiek jau įsikūrusiųjų plėtra.

Parama jaunesiems ūkininkams yra viena iš svarbių sąlygų tvariai ūkių veiklai.

Paramos jaunųjų valdų valdytojams tikslas – skatinti jaunus žmones užsiimti žemės ūkio veikla ir didinti jų dalį tarp visų ūkininkaujančiųjų.

Šis tikslas, kaip ir ankstesniais paramos teikimo laikotarpiais, yra vienas prioritetinių ir ateinančiu 2023–2027 m. finansinės paramos laikotarpiu. Papildomos pajamų paramos teikimas jaunesiems valdų valdytojams būtinas tiek pritraukiant daugiau jaunimo į žemės ūkio veiklą, tiek išlaikant jau esamus jaunuosius ūkininkus, taip užtikrinant tvarią kartų kaitą žemės ūkio sektoriuje.

Tačiau, kad jaunųjų valdų valdytojų nemažėtų ir į žemės ūkio veiklą būtų pritraukiama daugiau jaunimo, reikalinga tiek įvairiapusė finansinė parama: **Tiesioginės išmokos, parama įsikūrimui ir ūkio plėtrai, lengvatinės paskolos.** Tiek ir palankių sąlygų sukūrimas: **Galimybė įsigyti žemės, konsultacijos bei mokymai ir pan.**

Papildomos pajamų paramos teikimas jaunesiems ūkininkams turėtų užtikrinti didesnę paramą mažesnio dydžio (iki 70 ha) jaunųjų valdų valdytojų valdoms ir taip prisidėti prie ūkininkavimo veiklos patrauklumo didinimo ir didesnių galimybių sudarymo ne tik išlaikyti, bet ir plėsti ūkį ar įvairinti ūkininkavimo veiklą.

Tikėtina, kad taip bus sudarytos prielaidos, jog mažesnių ūkių generuojamos pajamos (įskaitant gaunamas subsidijas gamybai), tenkančios 1 sutartiniam šeimos darbuotojui, artėtų prie vidutinio užmokesčio žemės ūkyje, o kartu ir prie vidutinio Lietuvos darbo užmokesčio.

Jauniesiems ūkininkams parama teikiama, tikintis, kad jauni ir išsilavinę žmonės bus pasirengę diegti inovacijas ir sėkmingai taikys naujas technologijas ir verslo modelius (bioekonomika, žiedinė ekonomika ir kt.).

Tiesiogiai tik jauniesiems ūkininkams paremti, tenkinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane (toliau – Strateginis planas) numatytus kartų kaitos Lietuvos žemės ūkyje užtikrinimo poreikius, skirtos dvi intervencinės priemonės:

**Jaunujų ūkininkų
įsikūrimas**
Kp17jūs

*Teikiama parama jaunujų
ūkininkų pradiniam įsikūrimui.*

**Papildoma tiesioginė
pajamų parama
jauniesiems ūkininkams**
Tio4jūs

*Jauniesiems ūkininkams penkerius
metus mokama metinė atsietoji išmoka.*

DIDESNIS FINANSAVIMAS JAUNIESIEMS ŪKININKAMS

Jauniesiems, kaip ir kitiems ūkininkams, skirtos bazinė, susietoji ir perskirstymo tiesioginės išmokos, sudarytos galimybės gauti išmokas už dalyvavimą ekoschemose ir ūkininkavimą vietovėse su gamtinėmis kliūtimis.

Tiesioginių išmokų schemose dalyvaujantys jaunieji ūkininkai, kaip ir visi kiti ūkininkai, savo veiklai turės taikyti geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės standartus (GAAB), valdymo reikalavimus (VR) ir kitus privalomus nacionalinės ir Europos Sąjungos teisės aktų nustatytus reikalavimus, kai tai jų veiklai aktualu.

Teikiant paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, jauniesiems ūkininkams numatytas didesnis finansavimo intensyvumas. Išskirtinis dėmesys skiriamas, remiant smulkiuosius ir vidutinius jaunųjų ūkininkų valdomus ūkius.

Leidinyje pristatomos jaunųjų ūkininkų galimos gauti tiesioginės išmokos ir parama įsikūrimui bei investicijoms.

Jaunajam ūkininkui keliami bendrieji reikalavimai

Jaunasis ūkininkas, siekiantis paramos pagal Strateginį planą, turi atitikti reikalavimus, susijusius **su jo amžiumi, pasirengimu ūkininkauti ir buvimu valdos valdytoju.**

Jaunuoju ūkininku laikomas asmuo, ne vyresnis kaip 40 metų.
Kai jaunasis ūkininkas yra juridinis asmuo, jo savininkas, vienasmenis valdymo organas, visi kolegialaus valdymo nariai, visi dalyviai turi būti ne vyresni kaip 40 metų.

Valdos valdytoju laikomas ūkio savininkas, t. y. fizinis asmuo, kurio vardu registruotas ūkininko ūkis ir (arba) žemės ūkio valda, kuris priima sprendimus dėl ūkio valdymo, vykdo ilgalaikę ūkio kontrolę, yra finansiškai atsakingas ir prisiima su ūkio veikla susijusias rizikas.
Juridinio asmens atveju valdos valdytoju laikomi juridinio asmens dalyviai, vienasmenis valdymo organas, kolegialaus valdymo organo nariai.

Jaunojo ūkininko kompetencija, įrodančią pasirengimą ūkininkauti, pagrindžia:

- Įgytas žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimas ar kvalifikacija (kriterijų atitiks ir ne žemesnio kaip 3 kurso žemės ūkio ir (arba) veterinarijos sričių studentai);
- Kompetencija, įgyta išklausus su žemės ūkio veikla susijusius mokymus, kursus;
- Praktinė ūkininkavimo patirtis.

Tuo atveju, kai jaunasis ūkininkas yra juridinis asmuo, žemės ūkio srities žinių ir (arba) patirties privalo turėti vienasmenis valdymo organas, taip pat ne mažiau kaip 50 proc. kolegialaus valdymo organo narių ir ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens dalyvių (akcininkų, pajininkų, kt.).

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Ūkininko ūkio įstatymo 7 str. žemės ūkio veiklos subjektas, siekiantis registruoti ūkį Ūkininkų ūkių registre, turi pateikti dokumentus, patvirtinančius asmens profesinį pasirengimą ūkininkauti, laikoma, kad fizinis asmuo (taip pat juridinių asmenų dalyviai, vienasmeniai valdymo organai, valdymo organų nariai), turintis savo vardu Ūkininko ūkio registre registruotą ūkį ir teikiantis paraišką jaunųjų ūkininkų paramai gauti, atitinka šį reikalavimą.

Ką verta žinoti jauniesiems ūkininkams (Tio4jūs) apie skiriamas tiesiogines išmokas

Jaunųjų ūkininkų tiesioginė išmoka

Siekiant jaunimą pritraukti į žemės ūkį, kartu palaikant žemės ūkio veiklos tęstinumą ir tvarumą, išskirtinai tik jauniesiems ūkininkams teikiama jaunųjų ūkininkų tiesioginė išmoka – papildoma tiesioginė pajamų parama jauniesiems ūkininkams (Tio4jūs).

Vidutinė metinė išmoka už reikalavimus atitinkantį hektarą, subsidijuojant **iki 70 ha ploto, sudarys 137 Eur/ha**. Papildomą tiesioginę pajamų paramą jauniesiems ūkininkams numatoma teikti kasmet penkerius metus.

Kokius reikalavimus turi atitikti paramos gavėjas, siekiantis jaunųjų ūkininkų tiesioginės išmokos ?

Kai pareiškėjas fizinis asmuo	1. Teikiant paraišką pirmą kartą jaunojo ūkininko išmokai gauti, asmuo turi būti ne vyresnis kaip 40 metų (paraiškos teikimo metais jam nesueis 41 metai).	2. Valdą, kaip valdos valdytojas, turi kurti pirmą kartą arba jau būti įkūręs ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos paraiškos pirmą kartą jaunojo ūkininko išmokai gauti pateikimo dienos.
Kai pareiškėjas juridinis asmuo	1. Teikiant paraišką pirmą kartą jaunojo ūkininko išmokai gauti, valdymo organus ir dalyvius sudarantys fiziniai asmenys, turi būti ne vyresni kaip 40 metų (paraiškos teikimo metais jiems nesueis 41 metai).	3. Siekti ar dalyvauti siekiant išmokos jaunajam ūkininkui galima tik vieną kartą.

Kokias tinkamumo sąlygas būtina atitikti, norint gauti jaunųjų ūkininkų tiesioginę išmoką?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjas atitinka jaunojo ūkininko apibrėžimą;

Pareiškėjas einamaisiais metais deklaruoja žemės ūkio naudmenas, kurios atitinka reikalavimus paramai gauti;

Valdą, kaip valdos valdytojas, kuria pirmą kartą arba jau yra įkūręs ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos paraiškos, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, pateikimo dienos.

Pareiškėjo deklaruojamas žemės ūkio naudmenų plotas yra ne mažesnis kaip 1 ha;

Finansuojami pirmieji 70 ha (tuo atveju, jei deklaruojamas plotas iki 70 ha, mokama už faktiškai deklaruotą plotą, o kai plotas didesnis nei 70 ha, mokama tik už pirmuosius 70 ha).

2023–2027 m. laikotarpiu bus siekiama ir toliau remti ankstesniu laikotarpiu pirmą kartą valdą įkūrusius valdytojus, sudarant jiems galimybę tęsti paramos gavimą, kol sueis penkeri paramos gavimo metai pagal 2014–2020 m. taikytą schemą (toku atveju išmoka sudarys 87 Eur/ha ir bus mokama už pirmuosius 90 ha), arba pasirinkti paramą gauti pagal 2023–2027 m. papildomos pajamų paramos jaunesiems ūkininkams schemą, pagal kurią išmokos dydis už ha būtų sąlyginai didesnis, tačiau yra mokama ne daugiau kaip už 70 ha ir privalomas jaunojo ūkininko kompetencijos, įrodančios pasirengimą ūkininkauti, pagrindimas. Abiem atvejais valdą, kaip valdos valdytojas, jaunas ūkininkas turi būti įkūręs ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos paraiškos.

Bazinė tiesioginė išmoka

Siekiant palaikyti absoliučios Lietuvos ūkių daugumos pajamas bei užtikrinti dalinį jų stabilumą, išlaikant ilgalaikį ūkių gyvybingumą, atsparumą bei tvarumą, mokama bazinė tiesioginė išmoka (Ti01baz).

Planuojama, kad vidutinė metinė bazinė tiesioginė išmoka už reikalavimus atitinkantį deklaruojamą žemės ūkio naudmenų hektarą sieks **81,5 Eur/ha**.

Kokias tinkamumo sąlygas būtina atitikti, norint gauti bazinę tiesioginę išmoką?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjo, kaip valdos valdytojo, valda turi būti įregistruota Valdų registre;

Pareiškėjas turi būti aktyvus ūkininkas;

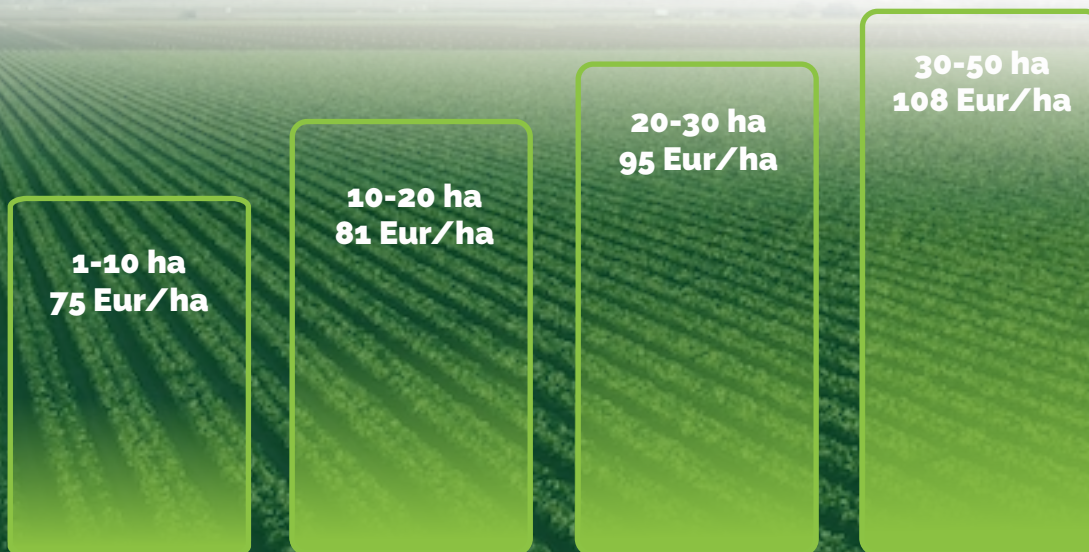
Žemė, už kurią prašoma paramos, yra žemės ūkio paskirties žemė ir atitinka reikalavimus paramai gauti.

Perskirstymo tiesioginė išmoka

Siekiant padidinti mažų ir vidutinių ūkių gyvybingumą, teikiama perskirstymo tiesioginė išmoka – papildoma perskirstymo pajamų parama tvarumui didinti (Ti02per).

- **Išmokos mokamos už pirmuosius 50 ha.**
- **Išmokos dydžiai yra diferencijuojami kas 10 ha.**

Planuojama, kad vidutinė metinė perskirstymo tiesioginė išmoka už reikalavimus atitinkantį deklaruojamą žemės ūkio naudmenų hektarą sieks:

Ši parama prisidės artinant ūkių, valdančių iki 50 ha, generuojamas pajamas (įskaitant gaunamas subsidijas gamybai), tenkančias 1 sutartiniam šeimos darbuotojui prie vidutinio užmokesčio žemės ūkyje ir kartu prie vidutinio Lietuvos darbo užmokesčio lygio. Kartu bus prisidedama ir prie pajamų atotrūkio tarp skirtingų specializacijų ūkių mažinimo.

Parama mokama visiems ūkiams, valdantiems **iki 500 ha žemės ūkio naudmenų**, perskirstant dalį išmokų voko mažų ir vidutinių valdų valdytojams.

Kokias tinkamumo sąlygas būtina atitikti, norint gauti perskirstymo tiesioginę išmoką?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjas atitinka reikalavimus, reikalingus bazinei tiesioginei išmokai gauti;

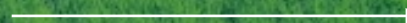
Pareiškėjo deklaruojamas žemės ūkio naudmenų plotas yra ne didesnis kaip 500 ha;

Subsidijuojami pirmieji 50 ha (tuo atveju, jei deklaruojamas plotas iki 50 ha, mokama už faktiškai deklaruotą plotą, o kai plotas didesnis nei 50 ha, mokama tik už pirmuosius 50 ha, tačiau tik tiems paramos gavėjams, kurie deklaruoja ne daugiau kaip 500 ha).

Susietoji tiesioginė išmoka

Kadangi įvairūs šalies žemės ūkio sektoriai susiduria su įvairiomis, tačiau skirtingomis problemomis ir iššūkiams, siekiant tikslingiau ir efektyviau paskirstyti susietąją paramą ir palaikyti labiausiai pažeidžiamų sektorių gyvybingumą, juos plėtojantys jaunieji ūkininkai, kaip ir kiti, atitinkantys visus reikalavimus, reikalingus bazinei tiesioginei išmokai gauti, gali pretenduoti ir į susietąją tiesioginę išmoką (TI03sus), priklausomai nuo to, kokius augalus ar gyvulius jie auginą.

Kokias tinkamumo sąlygas būtina atitikti, norint gauti susietąją tiesioginę išmoką augalininkystės sektoriuose?

AUGINAMI ŽEMĖS ŪKIO AUGALAI	VIDUTINĖ METINĖ SUSIETOJI IŠMOKA, EUR/HA
Baltyminiai augalai bei jų mišiniai, deklaruojami ne mažesniame kaip 0,5 ha plote	54,5
Baltyminiai augalai bei jų mišiniai, deklaruojami ne mažesniame kaip 0,5 ha plote	420,5
Vienos ar skirtingų rūšių uogakrūmiai ir (ar) riešutmedžiai, deklaruojami ne mažesniame kaip 0,1 ha plote	321,7
Vienos ar skirtingų rūšių daržovės, deklaruojamos ne mažesniame kaip 0,1 ha plote	422,5
Vienos ar skirtingų rūšių šiltnamiuose auginamos daržovės, deklaruojamos ne mažesniame kaip 0,1 ha plote*	7350,0
Cukriniai runkeliai, deklaruojami ne mažesniame kaip 0,5 ha plote**	116,9
Sėklinės bulvės, deklaruojamos ne mažesniame kaip 0,5 ha plote***	597,4

**pareiškėjas privalo: gamybinę veiklą vykdyti ne trumpiau kaip 8 mėnesius per kalendorinius metus; gamybinės veiklos laikotarpiu realizuoti užaugintą produkciją; turėti veikiančias stacionarias šildymo ir automatines laistymo sistemas. Šiltnamiai turi būti įregistruoti kaip statiniai Nekilnojamojo turto registre.*

*** pareiškėjas turi būti sudaręs su baltojo cukraus gamintoju ar žemės ūkio kooperatyvu cukrinių runkelių pirkimo–pardavimo sutartį, galiojančią einamųjų metų produkcijai parduoti.*

**** pareiškėjas turi būti įtrauktas į Augalininkystės tarnybos administruojamą atestuotų dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą ir įsipareigoti Augalininkystės tarnybos nustatyta tvarka apbruoti deklaruojamus sėklinių bulvių plotus ir sertifikuoti išaugintas sėklines bulves.*

Kokias tinkamumo sąlygas būtina atitikti, norint gauti susietą tiesioginę išmoką gyvulininkystės sektoriuose?

Auginami žemės ūkio gyvūnai

Vidutinė metinė susietoji išmoka, Eur/vnt.

Pieninių veislių karvės

Parama mokama už Ūkinių gyvūnų registre įregistruotas valdos valdytojo ir (ar) partnerių vardu ir nepertraukiamai laikytas valdoje išlaikymo laikotarpiu pienines karves, jeigu Ūkinių gyvūnų registre yra nustatyta tvarka įregistruoti duomenys apie pieninės karvės prieauglio atvedimą arba gaišimą (negyvo prieauglio atvedimą arba išsimetimą) 18 mėnesių laikotarpiu iki išlaikymo laikotarpio pradžios.

- Už pirmąsias 10 pieninių veislių karves	170
- Už paskesnes (11–50) pieninių veislių karves	217
- Už paskesnes (51–150) pieninių veislių karves	241
- Už paskesnes (>150) pieninių veislių karves	181
- Priedas už produktyvumo tyrimus	10

Mėsiniai galvijai

Parama mokama už valdoje einamaisiais metais nepertraukiamai išlaikytus ne mažiau nei 30 kalendorinių dienų iki paskutinės laikymo dienos savo ir (ar) valdos partnerio (-ių) ir (ar) šeimos narių vardu nustatyta tvarka Ūkinių gyvūnų registre įregistruotus ir suženklintus ne jaunesnius nei 12 mėn. amžiaus mėsinius galvijus.

- Už mėsinį-pieninių veislių galvijus, kurių mėsinės veislės kraujo dalis mažesnė nei 51 proc.	82
- Už grynaveislių mėsinį ir mėsinį-pieninių veislių galvijus, kurių mėsinės veislės kraujo dalis ne mažesnė nei 51 proc.	154
- Priedas už grynaveislių mėsinį galvijų produktyvumo tyrimus	6

Dėmesio! Faktiniai tiesioginių išmokų dydžiai bus apskaičiuojami kasmet po deklaravimo ir gali skirtis nuo planuojamų.

Ką verta žinoti jaunesiems ūkininkams apie paramą investicijoms

Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas

Parama pagal priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ (Kp17jūs), teikiama siekiant skatinti jaunųjų ūkininkų, norinčių užsiimti žemės ūkio produktų gamyba ir (arba) perdirbimu, ypač kuriančių didesnę pridėtinę vertę generuojančius ūkius, įsikūrimą ir taip paspartinti sklandžią kartų kaitą Lietuvos žemės ūkio sektoriuje.

VISŲ PIRMA ĮSIKŪRIMO SUBSIDIJOS (KAIP VIENKARTINĖS IŠMOKOS) BUS TEIKIAMOS JAUNESIEMS ŪKININKAMS:

- Kuriantiems didesnę pridėtinę vertę generuojančius ūkius (pretenduojantiems tapti ekologiniais ūkiais, dalyvauti maisto kokybės schemose, vykdyti tvarią žemės ūkio veiklą, apdoroti ir perdirbti ūkyje pagamintą ir (arba) užaugintą žemės ūkio produkciją, kt.);
- Kuriantiems mišrios specializacijos ūkius;
- Kuriantiems gyvulininkystės ūkius vietovėse, turinčiose gamtinių ar kitų specifinių kliūčių;
- Diegiantiems inovacijas.

Parama teikiama jauniems ūkininkams, kurie pirmą kartą steigiasi žemės ūkio valdoje ir ūkyje kaip valdos ir ūkio valdytojai (juridinio asmens atveju – kuris pirmą kartą steigiasi žemės ūkio valdoje). Jaunojo ūkininko įsisteigimo diena yra ūkio įregistravimo pareiškėjo vardu arba valdos įregistravimo pareiškėjo vardu diena, t. y. ta diena, kuri yra iš šių dienų ankstesnė (juridinio asmens atveju – valdos įregistravimo pareiškėjo vardu diena), ir nuo tos dienos iki paraiškos pateikimo negali būti praėję daugiau nei 24 mėn.

Koks paramos teikimo būdas taikomas?

Parama teikiama kaip subsidija ir lengvatinė paskola investicijoms.

KAI TEIKIAMA SUBSIDIJA	<p>Skiriama verslo planui įgyvendinti ir teikiama išmokant fiksuotąją sumą, kuri negali būti didesnė nei 60 000 Eur;</p> <p>Parama išmokama dviem dalinėmis išmokomis: pirmoji dalis, sudaranti 80 proc. visos sumos, paramos gavėjui išmokama po sprendimo skirti paramą priėmimo (be mokėjimo prašymo pateikimo); likusi 20 proc. dalis mokama kitais metais po verslo plano tinkamo įgyvendinimo; jeigu verslo planas įgyvendintas netinkamai, išmoka nemokama (jeigu išmokėta išmokos dalis, ta dalis susigrąžinama); Negali būti naudojama finansavimui, gautam pagal finansines priemones, apmokėti.</p>
KAI TEIKIAMA LENGVATINĖ PASKOLA	<p>Gali būti apmokama 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų (kai pareiškėjas tam pačiam projektui įgyvendinti gauna subsidiją, bendra paramos, teikiamos subsidijos ir paskolos formomis, suma turi būti ne didesnė nei 100 000 Eur).</p> <p>Teikiama kaip paskola investicijoms; Teikiama kaip paskola apyvartiniam kapitalui; Ilgiausia paskolos trukmė – 5 metai; vienam galutiniam naudos gavėjui iš šios priemonės lėšų gali būti suteikiama viena paskola; Negali būti naudojama išankstiniams subsidijų finansavimui.</p>

Lengvatinės paskolos teikiamos tinkamumo finansuoti sąlygas atitinkantiems pareiškėjams.

Kokius reikalavimus turi atitikti paramos gavėjas, siekiantis paramos jaunojo ūkininko įsikūrimui?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjas ir (arba) projektas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir reikalavimus, nustatytus Strateginio plano 4.7.3 dalyje;

Projektas įgyvendinamas per ne ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį pagal nustatytos formos verslo planą, kuris turi būti pradėtas įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo;

Verslo plane turi būti pateikiama: esamos žemės ūkio valdos situacijos analizė; veiklos plėtros tikslai, etapai ir apimtys; planuojamos įgyvendinti veiklos, įskaitant veiklas, susijusias su aplinkosauginiu tvarumu ir išteklių naudojimo efektyvumu, ir jų detalizavimas (investicijos, mokymai, konsultacijos ir kt.); planuojami ūkinės veiklos pasiekimo tarpiniai ir galutiniai rezultatai; kiti verslo plano reikalavimai nustatyti priemonės įgyvendinimo taisyklėse;

Pareiškėjo pateiktame verslo plane numatyta veikla ir išlaidos turi būti susijusios su remiama priemonės veikla;

Parama skiriama ūkiui, kurio žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartine produkcijos verte, paraiškos teikimo momentu yra ne didesnis kaip 70 000 Eur bei ekonominio dydžio potencialas (planuojamas žemės ūkio valdos ekonominis dydis), išreikštas standartine produkcijos verte, paraiškos teikimo momentu yra ne mažesnis kaip 12 000 Eur ir ne didesnis kaip 70 000 Eur;

Skiriant paramą finansinės priemonės forma tinkamos išlaidos yra verslo plane numatytos išlaidos, kurios gali apimti investicijas į materialiuji ir nematerialiuji turtą, biologinio turto įsigijimą, neužstatytos ir užstatytos žemės pirkimą, taip pat apyvartinis kapitalas;

Parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus) gamybai, ir valdoje (-ose) pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas;

Bet kuris asmuo tik vieną kartą kaip fizinis ar juridinis, ar juridinio asmens dalyvis, vienasmenis valdymo organas, kolegialaus valdymo organo narys gali gauti paramą jaunojo ūkininko įsikūrimui pagal šią intervencinę priemonę ir ankstesnes kaimo plėtros programas;

Kai jaunas ūkininkas yra juridinis asmuo, jis turi atitikti privataus savarankiško juridinio asmens, atitinkančio labai mažos, mažos ar vidutinės įmonės statusą, kaip tai apibrėžiama LR Smulkaus ir vidutinio verslo įstatyme.

Investicijos į žemės ūkio valdas

Paramos pagal priemonę „Investicijos į žemės ūkio veiklas“ (Kp12vld) teikimo tikslas – remti žemės ūkio valdų modernizavimą, didinant žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą, skatinant didesnės pridėtinės vertės žemės ūkio produktų kūrimą, diegiant inovacijas, naujas technologijas, skatinant tvarią žemės ūkio produktų gamybą bei ją skaitmenizuojant.

Teikiamos subsidijos ir paskolos investicijoms į žemės ūkio produktų gamybą ir (ar) valdoje pagamintų ir (ar) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimą ir (ar) perdirbimą ir pateikimą rinkai bei lengvatinės paskolos investicijoms ir apyvartiniam kapitalui.

Parama teikiama ūkiams, kurių įregistruotos **žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, yra ne mažesnis kaip 30 001 Eur.**

Remiami sektoriai

GYVULININKYSTĖ

AUGALININKYSTĖ

SODININKYSTĖ

UOGININKYSTĖ

DARŽININKYSTĖ

Siekiant geresnio finansinių išteklių investicijoms į žemės ūkio valdas naudojimo ir tikslesnio paramos taikymo, vykdant projektų atranką, tarp kitų atrankos principų ypatingas dėmesys bus teikiamas ir jau veikiantiems bei paramos investicijoms į žemės ūkio valdas pirmą kartą besikreipiančių jaunujų ūkininkų projektams.

Koks paramos teikimo būdas taikomas?

- Parama teikiama kaip **subsidija ir lengvatinė paskola**;
- Teikiant paramą investicijoms subsidijos forma, paramos intensyvumas gali siekti **nuo 20 iki 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų** ir gali būti diferencijuojamas priklausomai nuo žemės ūkio sektoriaus;
- **Jauniesiems ūkininkams**, kreipiantis paramos pagal šią intervencinę priemonę pirmą kartą, paramos intensyvumas **gali būti padidintas 20 procentinių punktų**;
- Paramos intensyvumas gali keistis, kai pareiškėjas prašo ar sutinka dėl mažesnio paramos intensyvumo taikymo;
- Kai parama teikiama lengvatinės paskolos forma, paskolos suma negali būti didesnė kaip 200 000 Eur. Ilgiausia paskolos trukmė – 5 metai. Vienam galutiniam naudos gavėjui iš šios priemonės lėšų gali būti suteikiama viena paskola. Paskolos lėšomis gali būti apmokama **100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų**;

KAI TEIKIAMA SUBSIDIJA

Taikomas faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas;
Taikomas tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas pagal nustatytą vieneto įkainį, kai statomos naujos pieno ūkio fermos, nauji plokščiadugniai grūdų saugojimo bokštai;
Negali būti naudojama finansavimui, gautam pagal finansines priemones, apmokėti.

KAI TEIKIAMA LENGVATINĖ PASKOLA

Teikiama kaip paskola investicijoms;
Teikiama kaip paskola apyvartiniam kapitalui;
Negali būti naudojama išankstiniam subsidijų finansavimui.

Kokius reikalavimus turi atitikti paramos gavėjas, siekiantis paramos investicijoms į žemės ūkio valdas?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjas ir (arba) projektas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir reikalavimus, nustatytus Strateginio plano 4.7.3 dalyje (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*);

Pareiškėjas užsiima žemės ūkio veikla ir (arba) valdoje (-ose) pagamintų ir (arba) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimu ir (arba) perdirbimu ir pateikimu rinkai ne trumpiau kaip 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

Pareiškėjo įregistruotos žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, yra ne mažesnis kaip 30 001 Eur;

Pareiškėjo pajamos iš žemės ūkio veiklos ir (arba) valdoje (-ose) pagamintų ir (arba) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimo ir (arba) perdirbimo ir pateikimo rinkai 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų ūkio subjekto pajamų;

Investicijos turi pagerinti žemės ūkio valdos veiklos bendrus rezultatus (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*);

Parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus) gamybai, ir valdoje (-ose) pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas;

Parama gali būti skiriama investicijoms, daromoms siekiant atitikti naujus Europos Sąjungos standartus, taikomus žemės ūkio gamybai. Tokia parama gali būti teikiama ilgiausiai 24 mėnesius nuo datos, kai jie tampa privalomi (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*).

Tvarios investicijos į žemės ūkio valdas

Siekiant skatinti tvarią žemės ūkio produktų gamybą, pagal priemonę „Tvarios investicijos į žemės ūkio valdas“ (Kp31tvi) remiamos investicijos gyvulininkystės sektoriuje, kuriomis prisidedama prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, taip pat prie atsinaujinančiosios energijos gamybos ir aukštesnių gyvūnų gerovės standartų.

Teikiamos subsidijos ir (ar) paskolos investicijoms, taip pat paskolos apyvartiniam kapitalui, kurios gali būti skirtos šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) išmetimo mažinimui, oro kokybės gerinimui, atsinaujinančių energijos išteklių ir kitų aplinkai draugiškų praktikų žemės ūkyje diegimui ir kurios susijusios su ūkinių gyvūnų auginimo valdymu ir mėšlo tvarkymu:

- Mėšlo ir srutų tvarkymo sistemų (modernios mėšlo ir srutų surinkimo, separavimo, oro kokybės gerinimo sistemos; srutų ir mėšlo talpyklos, mėšlidės su dangomis ir pan.) įrengimu ir gerinimu;
- Biodujų jėgainių įrengimu gyvulininkystės ūkiuose, sukuriant sąlygas utilizuoti valdoje susidarancias atliekas (mėšlas ir (arba) kitos biologiškai skaidžios atliekos), o pagamintą energiją ar šilumą panaudojant ūkinėje veikloje (valdos reikmėms);
- Ūkinių gyvūnų gerovės užtikrinimo technologijų (modernios melžimo aikštelės, pirminio aušinimo ir energijos rekuperacijos sistemos, automatinės šėrimo sistemos, klimato valdymo sistemos) ir ūkinių gyvūnų tankumą mažinančių sprendimų diegimu ir laikymo sąlygų gerinimu (užtikrinant ūkiniams gyvūnams laikymo ir auginimo sąlygas, viršijančias minimalius privalomuosius standartus: kiaulių uodegų nekarpymas, vištų dedeklių laikymas alternatyviose laikymo sistemose, veršelių ir paršavedžių nelaikymo individualiuose garduose ir pan.).

Parama teikiama ūkiams, kurių įregistruotos **žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, yra ne mažesnis kaip 30 001 Eur.**

Prie aplinkos ir klimato tikslų prisidedantiems projektams atrankos kriterijai gali būti netaikomi.

Koks paramos teikimo būdas taikomas?

- Parama teikiama kaip **subsidija ir lengvatinė paskola**;
- Teikiant paramą investicijoms subsidijos forma, paramos intensyvumas gali siekti **nuo 20 iki 65 proc. tinkamų finansuoti išlaidų**;
- Pareiškėjams, įgyvendinantiems **investicijas į gyvūnų gerovę kiaulininkystės sektoriuje**, intensyvumas yra **nuo 20 iki 80 proc. tinkamų finansuoti išlaidų**;
- **Jauniesiems ūkininkams**, kreipiantis paramos pagal šią intervencinę priemonę pirmą kartą, paramos intensyvumas **gali būti padidintas 15 procentinių punktų**;
- Paramos intensyvumas gali keistis, kai pareiškėjas prašo ar sutinka dėl mažesnio paramos intensyvumo taikymo;
- Kai parama teikiama lengvatinės paskolos forma, paskolos suma negali būti didesnė kaip **200 000 Eur**. Ilgiausia paskolos trukmė – 5 metai. Vienam galutiniam naudos gavėjui iš šios priemonės lėšų gali būti suteikiama viena paskola. Paskolos lėšomis gali būti apmokama **100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų**.

KAI TEIKIAMA SUBSIDIJA

Taikomas faktiškai patirtų tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimas.
Negali būti naudojama finansavimui, gautam pagal finansines priemones, apmokėti.

KAI TEIKIAMA LENGVATINĖ PASKOLA

Teikiama kaip paskola investicijoms.
Teikiama kaip paskola apyvartiniam kapitalui.
Negali būti naudojama išankstiniam subsidijų finansavimui.

Kokius reikalavimus turi atitikti paramos gavėjas, siekiantis paramos investicijoms į žemės ūkio valdas?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjas ir (arba) projektas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir reikalavimus, nustatytus Strateginio plano 4.7.3 dalyje (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*);

Pareiškėjas užsiima žemės ūkio veikla ir (arba) valdoje (-ose) pagamintų ir (arba) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimu ir (arba) perdirbimu ir pateikimu rinkai ne trumpiau kaip 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

Pareiškėjo įregistruotos žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, yra ne mažesnis kaip 30 001 Eur;

Pareiškėjo pajamos iš žemės ūkio veiklos ir (arba) valdoje (-ose) pagamintų ir (arba) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimo ir (arba) perdirbimo ir pateikimo rinkai 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų ūkio subjekto pajamų;

Parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus) gamybai, ir valdoje (-ose) pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas;

Parama gali būti skiriama investicijoms, daromoms siekiant atitikti naujus Europos Sąjungos standartus, taikomus žemės ūkio gamybai. Tokia parama gali būti teikiama ilgiausiai 24 mėnesius nuo datos, kai jie tampa privalomi (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*);

Kai parama skiriama mėšlo ir srutų tvarkymo sistemų įrengimui ir gerinimui, tinkamomis laikomos tik investicijos daromos siekiant pagerinti paramos gavėjo žemės ūkio praktiką mėšlo ir srutų tvarkymo srityje taip, kad ji viršytų pareiškėjui privalomus Europos Sąjungos ir (arba) nacionalinius standartus ir (arba) įprastinę praktiką (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*);

Kai parama skiriama investicijoms gyvūnų gerovei užtikrinti, tinkamomis laikomos investicijos, daromos siekiant pagerinti paramos gavėjo gyvūnų laikymo praktiką taip, kad ji viršytų pareiškėjui privalomus Europos Sąjungos ir (arba) nacionalinius standartus ir (arba) įprastinę praktiką* (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*);

Kai parama teikiama biodujų jėgainių įrengimui, ji turi atitikti šiuos tinkamumo kriterijus: parama teikiama biodujoms iš gyvulininkystės ūkyje susidarantių atliekų (mėšlo ir (arba) kitų biologiškai skaidžių atliekų) gaminti; biodujos, šilumos ir elektros energija gaminama tik valdos reikmėms (*netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos*).

* investuojant į jkaulininkystės sektoriu, pareiškėjas privalo isipareigoti laikyti kiaules bent 20 proc. didesniame plote nei minimalus privatomas plotas; investuojant į vištų dedeklių, paukštynus pareiškėjas privalo isipareigoti laikyti vištas dedekles laisvai arba ant kraiko; investuojant į gatvijininkystę, pareiškėjas privalo isipareigoti verselių metaktyti individualiuose garduose.

Smulkiųjų-vidutinių ūkių plėtra

Parama pagal priemonę „Smulkiųjų-vidutinių ūkių plėtra“ (Kp32svp) teikiama, siekiant skatinti smulkiųjų ir vidutinių žemės ūkio valdų modernizavimą, didinant žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą, skatinant didesnės pridėtinės vertės žemės ūkio produktų kūrimą, diegiant inovacijas, naujas technologijas, skatinant tvarią žemės ūkio produktų gamybą bei ją skaitmenizuojant.

Daugumai jaunųjų ūkininkų ši parama labai aktuali po ūkio įkūrimo, siekiant užtikrinti ūkio vertės augimą tiekimo grandinėje.

Parama teikiama investicijoms į materialųjį ir nematerialųjį turta, susijusioms su remiama veikla, apimančioms investicijas į pirminę gamybą, į savo valdoje pagamintų žemės ūkio produktų apdorojimą, perdirbimą ir pateikimą rinkai, įskaitant paramą nekilnojamojo turto statybos ir (arba) gerinimo išlaidoms finansuoti, naujų įrenginių ir (arba) įrangos (įskaitant naują techniką), valdos infrastruktūros įrengimo ir (arba) gerinimo išlaidoms finansuoti.

Parama teikiama smulkiųjų-vidutinių ūkių, t. y. ūkių, kurių įregistruotos **žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, yra ne mažesnis kaip 16 001 Eur ir ne didesnis kaip 30 000 Eur**, plėtrai.

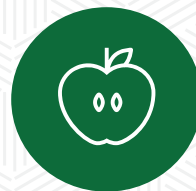
Remiami sektoriai

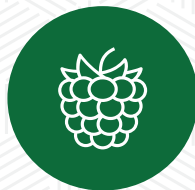
GYVULININKYSTĖ

AUGALININKYSTĖ

SODININKYSTĖ

UOGININKYSTĖ

DARŽININKYSTĖ

YPATINGAS DĖMESYS SMULKIESIEMS IR VIDUTINIAMS ŪKIAMS

Siekiant geresnio finansinių išteklių investicijoms į smulkiuosius ir vidutinius ūkius naudojimo ir tikslesnio paramos taikymo, vykdant projektų atranką, tarp kitų atrankos principų ypatingas dėmesys bus teikiamas ir jau veikiantiems bei paramos smulkiesiems ir vidutiniams ūkiams pirmą kartą besikreipiančių jaunujų ūkininkų projektams.

Numatyta vidutinė paramos suma vienam paramos gavėjui iki 200 000 Eur.

Paramos intensyvumas siekia nuo **20 proc. iki 65 proc.** tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas prašo ar sutinka dėl mažesnio paramos intensyvumo taikymo.

Jauniesiems ūkininkams kreipiantis paramos pagal šią priemonę pirmą kartą, paramos intensyvumas **gali būti padidintas 15 procentinių punktų.**

Investicinė parama teikiama, kompensuojant paramos gavėjo faktiškai patirtas tinkamas finansuoti išlaidas ir nustatant fiksuotą vieneto įkainį naujo gamybinio pastato ploto vieneto statybai (atsižvelgiant į pastato naudojimo paskirtį, t. y. naujų pieno ūkio fermų ir naujų plokščiadugnių grūdų saugojimo bokštų statyboms).

Kokius reikalavimus turi atitikti paramos gavėjas, siekiantis paramos smulkiųjų-vidutinių ūkių plėtrai?

TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS

Pareiškėjas ir (arba) projektas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir reikalavimus, nustatytus Strateginio plano 4.7.3 dalyje;

Pareiškėjas užsiima žemės ūkio veikla ir (arba) valdo (-ose) pagamintų ir (arba) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimu ir (arba) perdirbimu ir pateikimu rinkai ne trumpiau kaip 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

Pareiškėjo įregistruotos žemės ūkio valdos ekonominis dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, yra ne mažesnis kaip 16 001 Eur ir ne didesnis kaip 30 000 Eur;

Pareiškėjo pajamos iš žemės ūkio veiklos ir (arba) valdo (-ose) pagamintų ir (arba) užaugintų žemės ūkio produktų apdorojimo ir (arba) perdirbimo ir pateikimo rinkai 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų ūkio subjekto pajamų;

Investicijos turi pagerinti žemės ūkio valdos veiklos bendrus rezultatus;

Parama teikiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedo produktų (išskyrus žvejybos ir akvakultūros produktus) gamybai, ir valdo (-ose) pagamintiems produktams apdoroti ir (arba) perdirbti. Apdorojimo ir perdirbimo proceso metu gautas galutinis produktas turi būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas;

Parama gali būti skiriama investicijoms, daromoms siekiant atitikti naujus Europos Sąjungos standartus, taikomus žemės ūkio gamybai. Tokia parama gali būti teikiama ilgiausiai 24 mėnesius nuo datos, kai jie tampa privalomi.

Kokios investicinės išlaidos nefinansuojamos, teikiant paramą investicijoms į žemės ūkio valdas, tvarioms investicijoms į žemės ūkio valdas ir smulkių ir vidutinių ūkių plėtrai?

- Trumpalaikio turto įsigijimas (netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos);
- Transporto priemonių įsigijimas (netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos);
- Žemės ūkio gamybos teisių pirkimas (netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos);
- Teisių į išmokas pirkimas (netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos);
- Žemės pirkimas (netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos, tačiau taikoma kai prašoma lengvatinės paskolos tvarioms investicijoms į žemės ūkio valdas);
- Gyvūnų pirkimas, vienmečių augalų pirkimas ir jų sodinimas (netaikoma, kai prašoma lengvatinės paskolos);
- Skolos palūkanos, išskyrus susijusias su dotacijomis, suteiktomis kaip palūkanų subsidija ar garantinio mokesčio subsidija;
- Išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant teisės aktuose nustatytos pirkimo tvarkos;
- Esamų paskolų refinansavimo išlaidos;
- Išlaidos drėkinimui, (išskyrus drėkinimo sistemas, kurioms naudojamas lietaus vanduo) (netaikoma, kai prašoma paramos tvarioms investicijoms į žemės ūkio valdas);
- Saulės baterijos, saulės kolektoriai, saulės moduliai, geoterminio šildymo, oras-oras, oras-vanduo šildymo sistemos, išskyrus atvejus, kai nurodytos investicijos susijusios su statomo ar rekonstruojamo gamybinio statinio poreikiais (pardavimui skirta energija neremiamą);
- Kitos, priemonės įgyvendinimo taisyklėse numatytos išlaidos.

Kiti detalūs reikalavimai tiesioginėms išmokoms ir investicinei paramai gauti:

- Yra nustatyti Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023-2027 m. strateginiame plane
https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritis/Bendroji_zemes_ukio_politika/PATVIRTINTAS_LT%20strateginis%20planas_2022_11_21.pdf
- Ir (ar) bus nustatyti atitinkamų priemonių įgyvendinimo taisyklėse.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA